

HOU JEZELF WARM

Het werk op de bouwplaats moet doorgaan, liefst ook bij vorst. Werkgever en werknemer kunnen er samen voor zorgen dat doorwerken ook dan verantwoord blijft.

■ TEKST: MATHILDE VAN HULZEN ILLUSTRATIE: BOB LEENDERS

Hoera, vorstverlet! Lekker thuis bij de warme kachel krui- pen, terwijl de baas het loon doorbetaalt. Maar de kans op vorstverlet is klein. Sinds de winter van 2007/2008 kan de werkgever de kosten niet meer declareren bij het Risicofonds voor de Bouwnijverheid. Als het te koud is om te kunnen werken, geldt dat nu als bedrijfsrisico. Dat risico verzekeren is duur, dus de meeste werkgevers laten hun personeel in de buitenlucht liever zoveel mogelijk doorwerken bij koud weer. Dat mag, mits er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan.

Zo moet de werkgever goede winter- of doorwerk- kleding ter beschikking stellen. De rijwegen of loop- paden moeten begaanbaar zijn. Een sneeuwdek moet makke- lijk zijn weg te schuiven. En de gevoelstemperatuur mag niet lager liggen dan min 6 °C of lager. Daarvoor geldt de gemeten gevoelstemperatuur volgens het KNMI-weer- station in het postcodegebied van de bouwlocatie. Als aan één van deze voorwaarden om 10.30 nog niet wordt voldaan, mag de werknemer naar huis.

Warme oren

Die afspraken zijn gemaakt omdat werken in de kou niet alleen onaangenaam is, maar zonder passende maatregelen ook tot meer ziekteverzuim en onveilige

situaties leidt. Strenge vorst in combinatie met harde wind leidt verrassend snel tot bevroren lichaamsdelen of onderkoeling. Ook onder minder barre omstandig- heden kan kou voor problemen zorgen: probeer maar eens de priegelknopjes op een elektrisch apparaat te bedienen met verkleumde handen. Wie door en door koud is, wordt onhandig en glijdt uit, verliest de con- trole over gevaarlijke machines en loopt verhoogde kans op onder andere 'witte vingers'. Bovendien leiden koude en tocht tot een verminderde weerstand tegen ziekte, zoals verkoudheid, griep of longontsteking. Speciale doorwerk- kleding helpt. Deze kleding komt voort uit kleding voor militairen, werknemers in de offshore-industrie en wintertopsporters. Voor kleding tegen kou geldt de CE-norm NEN-EN 342, voor kleding tegen regen en sneeuw de CE-norm NEN-EN 343. Deze stoffen zijn warm, vochtdoorlatend en licht. Dat is beter dan een extra gewone trui of dikke jas, die je be- wegingen beperken en daardoor juist gevaarlijke situ- aties opleveren.

Kwetsbare plekken, zoals oren, kun je tijdens vorst be- schermen door bijvoorbeeld een speciale wollen winterband over je veiligheidshelm te dragen. Natte handen en voeten lopen groot gevaar op bevrozing. Draag daarom echte winterhandschoenen die zowel kunnen isoleren als vocht afvoeren. Een laag leervet op je veiligheidsschoenen houdt ze soepel en waterafsto- tend. Regelmatig poetsen dus. En vochtabsorberende onderkleding (thermokleding) zorgt ervoor dat je lan- ger warm blijft. Misschien niet stoer, zo'n lange onder- broek, maar wel effectief.

Windreducerende netten

Belangrijker nog is dat de werkgever de werkplek zo veilig en gezond mogelijk inricht, bijvoorbeeld door wegen en paden op het bouwterrein vrij te houden van kuilen en gaten. Zorg voor strooizand of pek- el. Voer oppervlaktewater zoveel mogelijk af. Houd trappen- huizen, werkvloeren en steigervloeren begaanbaar. Breng deugdelijke verlichting aan. Scherm raamope- ningen af met glas of plastic, net zoals doorgangen en daksparringen. Probeer zoveel mogelijk werkzaam- heden in afgesloten en verwarmde ruimten te laten ver- richten. Bouwwaterleidingen moeten vorstvrij worden aangelegd en afgetapt indien noodzakelijk. Bouwmateriaal en bouwmaterieel moeten worden af- gedekt en liefst vorstvrij en droog worden opgeslagen. Rondom steigers kunnen windreducerende netten of folies worden aangebracht. En door in een vroeg stadi- um te overleggen met nutsbedrijven kan het glas- en waterdichte deel van een bouwwerk alvast worden verwarmd. Als dat niet kan, brengen heaters uitkomst,

TOOLBOXMEETING

Werknemers in de installatiebranche hebben dagelijks te maken met allerlei vormen van fysieke belasting en onveilige situaties. Dat kan op den duur leiden tot ziekteverzuim en arbeidsonge- schiktheid. Toolboxmeetings zijn speciaal ontwikkeld om de fy- sieke belasting terug te dringen en (bijna-)ongelukken te voor- komen. Dit is het twintigste deel uit de serie.

net zoals regelmatig een warme kop koffie drinken of een beker hete soep tussen de gewone maaltijden door.

Winterproof

De werknemer moet intussen bij vorst bijzonder goed opletten. Tijdens een korte toolboxmeeting over doorwerken bij vorst kunnen de werkvoorschriften en afspraken nog eens worden toegelicht. Bijvoorbeeld een extra controle op beveiligingen bij extreme kou. Wijs op het gevaar van ijzel. Zo'n gladde laag kan ook nog onder een sneeuwdek liggen. Erg verraderlijk. Bij ijzel zijn

klimmen en/of op hoogte werken af te raden, totdat dit veilig kan. Vergeet ook niet te vermelden dat werknemers hun auto technisch op orde moeten hebben, hun ruiten goed moeten schoonmaken voor vertrek, op tijd moeten weggrijden vanaf huis en rekening moeten houden met gladheid onderweg en op de bouwplaats.

In het werkcontract staat dikwijls vermeld dat werknemers alternatief werk moeten accepteren als het eigenlijke werk door vorst niet door kan gaan. Of het werk daadwerkelijk moet worden gestopt, bepalen werkgever en werknemer samen. Een verstandige werkgever vraagt een regiomedewerker van Bureau Weerverletbestrijding om advies, ruim vóór de winterperiode. Dit bureau is opgericht door CAO-partijen voor de bouwrijverheid en kan een 'winterproof' certificaat afgeven. Daar hebben zowel werkgever als werknemer baat bij. ◀

MEER INFORMATIE:

Bureau Weerverletbestrijding: www.vorstverlet.nl
Kijk voor de meest actuele weersverwachting op www.knmi.nl of www.weer.nl

MINDER HARD LOPEN BIJ MIN TIEN

Minne van Meekeren is KAM-coördinator en veiligheidskundige bij Damstra Installatietechniek, een van de vijf bedrijven binnen de Damstra Holding te Driesum. De firma is een allround installatiebedrijf voor onder andere de zakelijke markt en overheden, met een focus op duurzame energie.

Damstra Installatietechniek heeft een VCA**-certificering, de overige bedrijven zijn VCA*-gecertificeerd. 'In principe hoeven we daar vanaf 2009 vanwege de veranderde regels geen toolboxmeetings meer te houden', vertelt Van Meekeren. 'Nu worden die vooral door de projectleiders op de bouwplaats gegeven. Twee keer per jaar komen alle medewerkers bijeen voor een personeelsvergadering en dan houd ik zelf een toolboxmeeting. Dat laatste blijven we zeker doen, want het gaat tenslotte om voorlichting en instructie volgens de Arbo-wet.'

De informatie voor de toolboxmeetingen zoekt Van Meekeren zelf op. 'Vaak gaat het om een actueel onderwerp. Zo hebben we onlangs een toolboxmeeting gehouden over kwartsstof. En op verzoek van de installateurs heb ik laatst een toolboxmeeting samengesteld over isolatievezels. Ze moesten een oude installatie verwijderen en daar zat veel isolatiemateriaal omheen. Daarom wilden ze weten hoe schadelijk die vezels zijn. Dus dat zoek ik dan uit.'

In de winter komen de voorzieningen bij vorst ter sprake. Een paar jaar geleden heeft het bedrijf winterbanden aangeschaft voor medewerkers die door heel Nederland aan de slag zijn en veel kilometers maken. Het afschermen van werkplekken buiten en het versneld aanbrengen van glas gebeurt in overleg met de hoofdaannemer. 'Daar komt steeds meer aandacht voor, want tocht is erger dan koude. Alle maatregelen staan beschreven in het v&g-plan van de hoofdaannemer. Daarnaast verstreken we doorwerkjassen en als het extreem koud is ook doorwerkhandschoenen. We bespreken bovendien dat monteurs hun werktempo moeten aanpassen als het erg koud is. Want wie flink zweet, koelt ook hard weer af. En we zorgen voor een verwarmde schaftgelegenheid, zodat ze zich kunnen opwarmen.'

Van Meekeren noemt het verwerken van materialen een punt van aandacht. 'PVC kan knappen bij lage temperaturen en lijm hardt minder snel. Daar moet je rekening mee houden.'

Volgens Van Meekeren zijn de meeste grote hoofdaannemers goed voorbereid op de kou. 'Dan kun je makkelijk meeliften. Maar als je alleen op de bouwlocatie bent, of met andere onderaannemers, is dat wel eens lastig. Het allerbelangrijkste bij het werken in de kou? Organiseren, vooruitdenken en je aanpassen.'